

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2026
© Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026

Пономаренко Юрій	ІНСТРУМЕНТИ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	198
Попова Діана	ПІДПРИЄМНИЦТВО У ВОЄННИЙ ЧАС: АДАПТАЦІЯ, ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТА РЕЛОКАЦІЯ БІЗНЕСУ	202
Рибак Андрій	ПРЕЗУМПЦІЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ У ПРАКТИЦІ ЄСПЛ ЩОДО ЗНИКНЕНЬ, НЕЗАКОННИХ ЗАТРИМАНЬ ТА СМЕРТЕЙ У ЗОНІ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ	205
Рожко Ілона Герасимович В.	АЛЬТЕРНАТИВНІ МЕТОДИ УТИЛІЗАЦІЇ РОСЛИННИХ РЕШТОК У КОНТЕКСТІ ДОТРИМАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ	209
Сафонов Олександр	ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ І ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ В СФЕРІ АПК	212
Слободяник Тетяна, Шевченко Захар	РОЛЬ КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА У ДОСЯГНЕННІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ООН: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ	214
Старченко Анастасія Кириченко Сергій	ВНУТРІШНІЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ ЯК ОСНОВА ФІНАНСУВАННЯ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ	217
Тимирязнова Марія	ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ЗМІНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	221
Ткаченко Катерина, Бобокал Олена	РОЛЬ МОЛОДІ У ФОРМУВАННІ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ	224
Товпига Карина Ковбан Андрій	РЕКВІЗИЦІЯ ТА КОНФІСКАЦІЯ ЯК ПІДСТАВИ ПРИПИНЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ	227
Тритяк Марія Шевчук Вікторія	ДОКАЗИ ТА ДОКАЗУВАННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ: ПОНЯТТЯ, ВИДИ ТА ПРОБЛЕМИ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ	230
Чайка Тетяна	ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ЗАМІНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ І ПРОБЛЕМИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ ДЛЯ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ	232
Чалик Вадим, Чернишева Софія	СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮСТИЦІЇ В УКРАЇНІ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ВИКЛИКІВ	236
Чемерисов Олександр	ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ЗАКОНОДАВЧИХ ДЕСТРУКТОРІВ ІНВЕСТУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	239
Чернишева Софія	КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ОБМЕЖЕННЯ	243
Фролов Михайло, Чернишева Софія	НОТАРІУС ЯК СУБ'ЄКТ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ: ОБОВ'ЯЗКИ ТА РИЗИКИ	246
Яголковська Єлизавета Шевчук Вікторія	НЕДІЙСНІСТЬ ПРАВочИНІВ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ: ПІДСТАВИ, ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ТА СУДОВА ПРАКТИКА	250
Korohodova Olena Chernenko Natalya Hlushchenko Yaroslava	COMMUNITY RESILIENCE IN CRISIS AND MIGRATION CHALLENGES: INTEGRATING INTERNATIONAL TRANSFORMATIONAL DIMENSIONS	252

3. Adaptation of the Ukrainian Administrative Justice System to EU Requirements. *Centre for European Research in Administrative Procedures*. Rome, 2023. URL: <https://ceridap.eu/adaptation-of-the-ukrainian-administrative-justice-system-to-eu-requirements> (дата звернення: 18.04.2026)

4. Justice Sector. How Ukraine Implements EU Recommendations. Parliament of Ukraine Analytical Centre. Kyiv, 2024. URL: <https://parlament.org.ua/en/analytics/justice-sector-how-ukraine-implements-eu-recommendations> (дата звернення: 18.04.2026)

5. Krupchan O., Salmanova O., Makarenko N., Paskar A. Access to Justice within Administrative Proceedings of Ukraine: Modern Realities and European Experience. *Law Journal of the National Academy of Internal Affairs*. 2023. Vol. 13, No. 1. P. 78-92. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/49993f8b-6989-4072-99b6-e26d6cf5e9a2/download> (дата звернення: 18.04.2026)

Чемерисов О.В.,

викладач історичних та правових дисциплін,
ДНЗ «Арцизький професійний аграрний ліцей»
м. Арциз, Україна

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ЗАКОНОДАВЧИХ ДЕСТРУКТОРІВ ІНВЕСТУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Сьогодні Україна переживає найбільшу економічну кризу за часів незалежності, викликану повномасштабним вторгненням РФ. Це зумовлює відставання від провідних країн, що може загрожувати втратою ролі нашої держави у світовій економіці. Оскільки у держави бракує вільних коштів для підтримки національного виробника і ми перебуваємо у певній залежності від іноземних кредитів, постає гостра проблема: як зробити Україну привабливішою для інвестування приватного капіталу.

Метою цієї роботи є дослідження головних деструкторів інвестування, а також аналіз іноземного та вітчизняного досвіду інвестиційної практики.

У 2022 році через активні бойові дії Україна на певний час стала менш привабливою для інвесторів, оскільки великий капітал потребує стабільності. Проте вже в наступні роки, як показано на мал. 1, спостерігається щорічне зростання частки інвестицій. Це пов'язано зі стабілізацією ситуації на лінії фронту та переконаністю західних партнерів у безпечності своїх вкладень.

Згідно з результатами соціологічного дослідження, проведеного українськими партнерами у 2026 році, головними проблемами іноземного бізнесу в Україні є не лише безпекові ризики. На перші позиції виходять:

- кадровий дефіцит, викликаний мобілізаційними заходами (66%);
- високий рівень корупції та недосконалість судової системи (88%);
- непередбачуваність податкового законодавства (44%) [8].

Інші джерела свідчать, що 78% респондентів незадоволені обмеженнями валютних операцій, а другим за значущістю деструктивним фактором після війни називають корупцію [1]. За даними опитування національного бізнесу, картина є ще складнішою: 56% підприємців стурбовані непередбачуваними діями держави, а 47% наголошують на проблемі відсутності кваліфікованих кадрів [4].

Статистичні дослідження доводять, що головними деструкторами інвестицій в економіку України є:

1. Безпека життя.
2. Дефіцит трудових ресурсів.
3. Високий рівень корупції.
4. Непослідовна політика влади.
5. Проблеми судової системи та податкової служби.

Під час наукового пошуку було виявлено, що в Україні вже створена розвинута законодавча база, яка гарантує повернення коштів та судовий захист інвесторів. Однак у статті 26 Закону «Про режим іноземного інвестування» при розгляді спорів відсутні конкретні норми захисту або імунітету у випадках зловживання бюрократичними інструментами, такими як нескінченні апеляції [3].

За останній рік відбулися два знакових процеси за участю іноземних компаній, які демонструють слабкість судової системи та зловживання з боку податкової служби. Зокрема, справа компанії ArcelorMittal, якій було нараховано 1,35 млрд грн податків. Податкова служба відмовилася керуватися Податковим кодексом, посилаючись на власну окрему методологію, і це на тлі того, що компанія вже зазнає збитків через підвищення тарифів в Україні [5]. Інша металургійна компанія — Ferrexpo — зіткнулася з прямим порушенням урядом України договірних зобов'язань, міжнародного та приватного права. Йдеться про спробу часткової націоналізації Полтавського ГЗК, який є приватною власністю, що прямо порушує статтю 9 Закону «Про іноземне інвестування» [7].

Проблема дефіциту трудових ресурсів також впливає з непослідовної політики влади. Постійні зміни у мобілізаційному законодавстві безпосередньо зачіпають економічні інтереси. Наразі суспільство перебуває у стані паніки через

пропозиції обмежити бронювання лише працівниками оборонної сфери. Проте інвестиції охоплюють й інші стратегічні галузі — ІТ, транспорт та виробництво, які можуть втратити висококваліфіковані кадри, що важко піддаються заміні [2].

Для поліпшення інвестиційного клімату ми пропонуємо такий комплекс заходів:

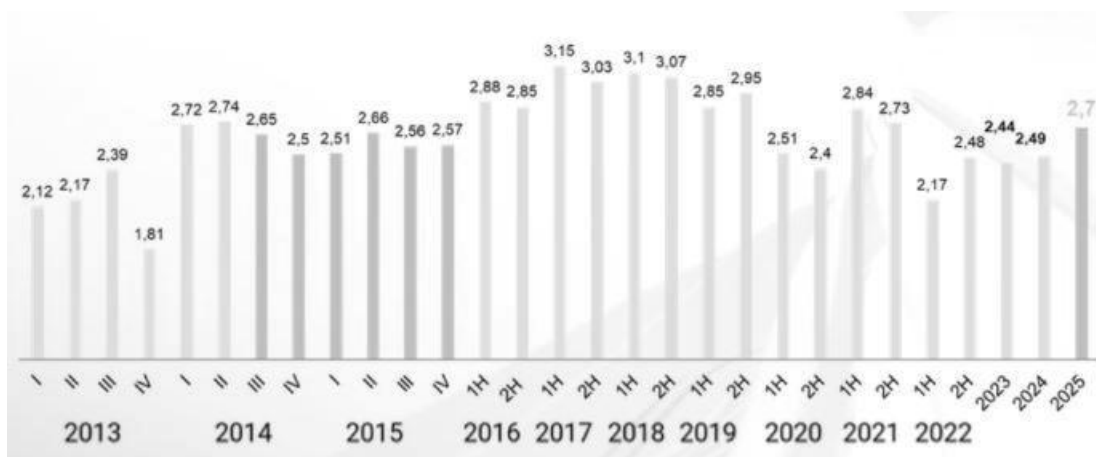
1. Законодавчі зміни: внесення змін до статті 26 Закону України «Про режим іноземного інвестування». Необхідно додати гарантії, що запроваджують елементи прецеденту для зменшення бюрократичного тиску, а також норми, які унеможливають безкінечні апеляційні оскарження з боку державних органів.

2. Податкові стимули: використання досвіду Південної Кореї, яка запровадила звільнення від податків на купівлю нерухомості строком на 5 років та знизила тарифи на імпорт сировини для промисловості [6]. Економічні стимули для бізнесу часто є ефективнішими за правові декларації.

3. Реформа контролюючих органів: проведення незалежного аудиту податкової служби, особливо у випадках, що дискредитують державу у відносинах з іноземними компаніями (як у справі ArcelorMittal).

4. Кадрова політика: відмова від ідеї бронювання лише працівників оборонного сектору. Держава має зрозуміти, що трудові мігранти можуть замінити лише низькокваліфіковану робочу силу, тоді як фахівці ІТ-сфери та інженери потребують особливих умов для утримання їх в країні.

Державна політика має трансформуватися з хаотичної у послідовну. Визначення єдиної лінії розвитку продемонструє іноземним партнерам високий рівень правової культури України та нашу готовність до якісної співпраці.

мал. 1 джерело 1

Подальші дослідження вбачаємо у аналізі прогалин податкового законодавства України, і вирішення проблем дефіциту кадрів.

Література:

1. Війна, корупція та слабка судова система – головні бар’єри для інвестицій. European Business Association. 2023. URL: <https://eba.com.ua/en/vijna-koruptsiya-ta-slabka-sudova-systema-golovni-bar-yery-dlya-investytsij/> (дата звернення: 28.04.2026).
2. «Зняти бронь з усіх!» Військовий Биков розкрив план реформи ТЦК та «попередження» Буданова YouTube. 2022. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=3sczehXh0Fs> (дата звернення: 28.04.2026).
3. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 28.04.2026).
4. Стан та потреби бізнесу в Україні: результати дослідження у березні 2025 року. Center for Innovation Development. 2025. URL: <https://cid.center/en/analytics/stan-ta-potreby-biznesu-v-ukrayini-rezultaty-doslidzhennya-u-berezni-2025-roku-en-translation/> (дата звернення: 28.04.2026).
5. ArcelorMittal Kryvyi Rih claims tax pressure through repeated inspections. GMK Center. 2025. URL: <https://gmk.center/en/news/arcelormittal-kryvyi-rih-claims-tax-pressure-through-repeated-inspections/> (дата звернення: 28.04.2026).
6. FDI in Korea. Behalf. URL: <https://behalfkr.com/fdi-in-korea/> (дата звернення: 28.04.2026).
7. Ferrexpo threatens legal action against Ukraine over mine nationalization. MINEX Europe. 2025. URL: <https://2025.minexeurope.com/ferrexpo-threatens-legal-action-against-ukraine-over-mine-nationalization/> (дата звернення: 28.04.2026).
8. Ninety percent of AmCham Ukraine members remain fully operational after 4 years of Russia’s full-scale war despite massive challenges: latest survey results by the American Chamber of Commerce in Ukraine. American Chamber of Commerce in Ukraine. 2025. URL: <https://chamber.ua/news/ninety-percent-of-amcham-ukraine-members-remain-fully-operational-after-4-years-of-russia-s-full-scale-war-despite-massive-challenges-latest-survey-results-by-the-american-chamber-of-commerce-in-ukrai/> (дата звернення: 28.04.2026).

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції